Stadsregio Parkstad.
Het werkt!

Gedeputeerde Staten van Limburg
T.a.v. cluster Ruimte, mevr. J. Wijns
Postbus 5700
6202 MA Maastricht

Datum
13 oktober 2020
Verstuurd dd 16-10-2020
Ons kenmerk
RUMO-20201013-073

Uw kenmerk
-

Betreft
Zienswijze Ontwerp
Omgevingsvisie Limburg

Bijlagen
1. Inspraakdocument

STADSREGIO PARKSTAD LIMBURG

Postbus 200
6400 AE Heerlen

Kloosterweg 1
6412 CN Heerlen

T. +31 (0) 45-570 01 23
F. +31 (0) 45-574 09 08
info@parkstad-limburg.nl

Programma
Ruimte

Behandeld door
K.L.C. van Nieuwenhoven
R. van der Straten

Doorkiesnummer
06 – 28 94 03 01
06 – 31 74 53 58

E-mail
k.van.nieuwenhoven@parkstad-limburg.nl
r.van.der.straten@parkstad-limburg.nl

Geacht college,

Hierbij ontvangt u de zienswijze van de Stadsregio Parkstad Limburg, namens de bestuurscommissies Ruimte, Duurzaamheid, Economie & Toerisme, Mobiliteit en Wonen & Herstructurering, op de Ontwerp Provinciale Omgevingsvisie (POVI) Limburg. Dit betreft onze zienswijze op thema's of onderwerpen waar sprake is van regionale eensgezindheid en belang, mede vanuit vigerend regionaal beleid en daartoe gemaakte regionale afspraken in Parkstad Limburg. De Parkstadgemeenten zullen aanvullend mogelijk nog individueel reageren via een separaat schrijven.

Wij spreken onze waardering uit over het doorlopen gezamenlijke, interactieve proces, alsook over de (tussen)resultaten. Wij constateren dat veel opmerkingen die wij voor de zomer hebben ingebracht op de conceptversie van de Provinciale Omgevingsvisie, zijn verwerkt. Deze aanpak heeft in onze ogen geleid tot een breed gedragen visie op de genoemde thema's in Limburg, de regio Zuid-Limburg in het bijzonder.

In bijgaand inspraakdocument is onze regionale zienswijzereactie, toegesneden op de POVI-structuur, verwerkt.

Hoogachtend,

Namens de Bestuurscommissie Ruimte incl. Duurzaamheid,

Dhr. P. Thomas
Voorzitter

dhr. V. Delheij,
secretaris

parkstad stadsregio limburg

Namens de Bestuurscommissie Economie & Toerisme,

Dhr. M. de Beer
Voorzitter

dhr. P.M. Bertholet,
secretaris

Namens de Bestuurscommissie Mobiliteit,

Dhr. C. Claessens
Voorzitter

dhr. V. Delheij,
secretaris

Namens de Bestuurscommissie Wonen & Herstructurering,

Dhr. T. Weijers
Voorzitter

i.a.
mevr. S. Lipsch,
secretaris

Bijlage: Inspraakdocument Ontwerp Provinciale Omgevingsvisie (POVI) Limburg
Stadsregio Parkstad Limburg

Algemeen

De Omgevingsvisie Limburg bestaat enerzijds uit een thematisch gedeelte en anderzijds uit een gebiedsgericht perspectief, waarbij er ook voor Zuid-Limburg een regiovisie is uitgewerkt. In de leeswijzer is toegelicht hoe de thematische hoofdstukken en de regiovisies zich tot elkaar verhouden. Wij willen daarbij opmerken dat door de keuze van deze tweeledige opzet, er bij de implementatie van de Omgevingsvisie op regionaal, lokaal en/of projectniveau onduidelijkheden kunnen ontstaan. Wij vragen hiervoor nadrukkelijk aandacht, ook in de verdere vertaling van de POVI in onder meer de Omgevingsverordening Limburg.

Ten aanzien van de integraliteit is een goede poging gedaan om de verschillende thema's via kruisverwijzingen en via de regiovisies met elkaar te verbinden. De koppeling van een aantal opgaven met de verschillende thema's kan in onze ogen meer expliciet gemaakt worden. Het gaat dan met name om de koppeling van sociaal-maatschappelijke opgaven, circulaire economie en klimaatadaptatie met andere thema's uit het thematische deel. Een betere koppeling draagt in onze ogen bij aan de integraliteit van de Omgevingsvisie zoals de Omgevingswet beoogt.

Ten aanzien van de onderdelen in de POL-kaartviewer vragen wij aandacht voor de nauwkeurigheid waarmee vlekken en/of plekken zijn ingetekend. Verderop in voorliggend inspraakdocument is bij de betreffende thema's een aantal voorbeelden genoemd van onnauwkeurigheden in het kaartmateriaal.

Regiovisie Zuid-Limburg

In algemene zin schetst de regiovisie Zuid-Limburg een compleet beeld van de opgaven. Wij zijn het eens met de denkrichtingen en ambities; deze bouwen voort op de Regiovisie uit POL2014. Wij constateren dat de uit POL2014 voortgekomen regionale uitwerkingen op Zuid-Limburgse schaal, zoals de Structuurvisie Ruimtelijke Economie Zuid-Limburg (SVREZL), de Structuurvisie Wonen Zuid-Limburg (SVWZL), de Visie Vrijetijdseconomie Zuid-Limburg en de Mobiliteitsvisie Zuid-Limburg, goed zijn geland in de regiovisie. De regiovisie zou aan kracht toenemen als per laag in de tekst, de bijbehorende kaartbeelden worden toegevoegd waardoor tevens de totaalkaart aan betekenis wint.

Een van de drie lijnen in het proces 'NOVI-gebied Zuid-Limburg' betreft het wegwerken van de fysiek-ruimtelijke en sociaaleconomische achterstanden; de sociaaleconomische opgaven zijn ook gepositioneerd in de Regiovisie Zuid-Limburg en vormen een belangrijk thema in de Regio Deal Parkstad Limburg. Wij pleiten ervoor om deze opgaven nader te objectiveren in het proces 'NOVI-gebied Zuid-Limburg', zodat helder wordt waar precies in Zuid-Limburg deze opgaven het meest pregnant aan de orde zijn.

Ten aanzien van de vrijetijdseconomie wordt expliciet een aantal evenementen en dagattracties in Parkstad genoemd. Deze zijn feitelijk juist, maar geeft een beperkte weergave van de veel bredere vrijetijdseconomie die Parkstad rijk is. Zo zijn er vele ontwikkelingen gaande die de groengebieden in Parkstad meer bekend, meer aantrekkelijk en beter bereikbaar maken. Ook is er een rijk cultuurhistorisch aanbod en wordt in samenwerking met Visit Zuid-Limburg volop ingezet op het versterken van de verhaallijnen die kenmerkend zijn voor de historische ontwikkeling van de regio. Deze inspanningen kunnen een bijdrage leveren aan het spreiden van de toeristische druk in Zuid-Limburg. Het "afleiden van de recreatieve druk", zoals u ook noemt onder laag/paragraaf 3e uit de Regiovisie, kan met voornoemde worden aangevuld.

Onder laag/paragraaf 3b uit de Regiovisie benoemt u de stationsomgeving in Maastricht als 'internationaal knooppunt' en de stationsomgevingen in Heerlen en Sittard-Geleen als 'euregionale knooppunten'. Hierboven pleiten wij ervoor om de kaarten per laag bij te voegen, waaronder de kaart

'duurzame mobiliteit'. Uit die kaart, dat een afgeleide is van het ToekomstbeeldOV2040, is een duidelijk onderscheid waarneembaar tussen de stationsomgevingen van Maastricht, Sittard-Geleen en Heerlen enerzijds, en de internationale stations van Aken en Luik anderzijds. Wij verzoeken u, de tekstpassages in overeenstemming te brengen met het kaartbeeld.

Om tot oplossingen te komen en gezamenlijk keuzes te kunnen maken voor Zuid-Limburg, moeten we samen aan de slag met een uitvoeringsagenda van deze Regiovisie. Daarvoor is het nodig om tot een actualisatie van de bestuursafspraken te komen en deze waar nodig te borgen in de te herziene Omgevingsverordening Limburg. Onze oproep komt overeen met de zienswijze die u van het Bestuurlijk Kernoverleg Zuid-Limburg hebt ontvangen.

Thematische hoofdstukken

Hierna zijn per thematisch hoofdstuk onze opmerkingen weergegeven. Als een hoofdstuk niet staat vermeld, betekent dit dat wij daar geen noemenswaardige opmerkingen over hebben.

Wonen en leefomgeving
Hoewel de wettelijke rol van de provincie in het woonbeleid beperkt is, zijn wij erg blij dat de Provincie Limburg óók vanuit de ruimtelijke invalshoek extra aandacht blijft hebben voor de opgave in de woningmarkt: zowel voor de transitieopgaven (en dan met name in de particuliere voorraad), als in oplossingen voor (tijdelijke) woontekorten voor specifieke doelgroepen (en dan met name in de huursector). En daarbij heeft u ook aandacht voor het voorkomen van segregatie.

De afgelopen jaren is in het (Zuid-Limburgse) woonbeleid de focus steeds meer aan het verschuiven van de kwantitatieve opgave naar de kwalitatieve opgaven. Daarin blijft ook aandacht voor herstructureringsvraagstukken. Deze insteek - die wij herkennen - komt ook nadrukkelijk terug in de provinciale omgevingsvisie. De vraagstukken blijven vragen om actie én gezamenlijke sturing op de woningmarkt. Wij willen graag de óók de komende jaren samen met de Provincie Limburg blijven werken aan het toekomstbestendig maken van de woningmarkt.

Wat betreft de kaart die nu in de POLviewer is opgenomen, merken wij op dat hierin meer differentiatie aangebracht kan worden door ook de woonsferen weer te geven.

Veiligheid
Sociale veiligheid wordt in de Omgevingsvisie Limburg toegespitst op door burgers ervaren veiligheid in de samenleving. Wij merken daarbij op dat de werkelijkheid breder is en dat sociale veiligheid ook betrekking heeft op ondernemers. Dit is tevens onderdeel van de Regio Deal Parkstad Limburg.
Wij vinden het goed dat u belang hecht aan adequate communicatie over externe veiligheid(srisico's). Wij willen u vragen om hierbij ook aandacht te hebben voor communicatie over het vervoer van gevaarlijke stoffen over het spoor. De beoogde transitie/groei van Chemelot zal naar verwachting tot meer verplaatsingen per spoor leiden. Daarnaast is tot en met tenminste 2026 sprake van extra goederenvervoer door Limburg, als gevolg van omleidingsroutes door werkzaamheden aan het Duitse deel van de Betuwelijn. In Parkstad is een groot aantal inwoners woonachtig in de directe nabijheid van spoorlijnen die voor goederenvervoer gebruikt worden.

Economie en Werklocaties
De belemmeringen/barrières die de grensligging met zich meebrengt voor de arbeidsmarkt, komen ons inziens onvoldoende naar voren. Daar ligt een belangrijke opgave, zeker gelet op de in fysieke zin goede bereikbaarheid van banen aan de andere kant van de grens. Het verzilveren van (grens)overschrijdende agglomeratievoordelen is een belangrijke pijler in het NOVI-gebied Zuid-Limburg. Goede voorbeelden van (het stimuleren van) een grensoverschrijdende arbeidsmarkt kunnen benoemd worden, zoals het Grensinfopunt (GIP), Service Grensoverschrijdende Arbeidsbemiddeling (SGA) en het bedrijf DocMorris.

De Omgevingsvisie Limburg besteedt nagenoeg geen aandacht aan het MedTech-cluster in Parkstad. Dit cluster zorgt voor veel werkgelegenheid in Parkstad (ca. 3.500 arbeidsplaatsen). MedTech is, naast de grote werkgelegenheid, ook relevant om de missie 'Limburg maakt gezond' uit het Missiegedreven Economisch Beleidskader te realiseren en houdt nadrukkelijk verband met de

Maastricht Health Campus. Er doen zich bovendien ontwikkelingen voor waardoor een verdere groei van het MedTech-cluster in Parkstad voorzien is. Hiervoor is ruimte nodig welke op de bestaande bedrijventerreinen niet voorhanden is door een gebrek aan grootschalige kavels. Uitbreiding op Avantis en Trilandis is nauwelijks mogelijk. Herontwikkeling van de Oostflank in Brunssum biedt in ruimtelijke zin wel mogelijkheden. De contouren van de groenblauwe mantel zoals deze nu zijn opgenomen in de POVI zijn daarin te beperkend en niet conform de conceptvisie die in 2019 in gezamenlijkheid door de Provincie, Stadsregio Parkstad en de gemeente Brunssum is opgesteld. In de POLviewer zouden de gebieden Hendrik en Mourik op de Oostflank Brunssum, beter kunnen worden aangeduid als herontwikkelingslocaties.

In de Omgevingsvisie moet er meer aandacht zijn voor de herstructurering van bestaande bedrijventerreinen, met name gericht op het verbeteren van de kwaliteit en het realiseren van een verduurzamingsslag.

De transformatieopgave in (aanloop)straten en (historische) linten wordt gemist in de Omgevingsvisie en verdient in onze visie een plek in de Regiovisie Zuid-Limburg (onderdeel 4c 'ruimtelijke economie') en/of bij thema 9 'Werklocaties'. In deze straten/gebieden is namelijk in toenemende mate sprake van verloedering, leegstand, andersoortige ruimtelijke problematiek en zijn soms ook opgaven ten aanzien van veiligheid aan de orde. Om tot een nieuw perspectief voor deze straten/gebieden te komen en de transformatie te kunnen realiseren, moeten programmatische/functionele en financiële uitdagingen worden aangegaan.

Mobiliteit

Het is goed te zien dat er een koppeling wordt gelegd met circulaire economie. Echter beperkt deze zich in het nu voorliggende stuk tot binnenhavens, terwijl de link veel breder kan worden gelegd bij andere vormen van mobiliteit.
Wij onderschrijven het belang dat de provincie zich blijft inzetten voor internationale treinverbindingen. Wel zouden wij graag expliciet in de Omgevingsvisie terug willen zien dat de provincie de ontwikkeling van de intercity Den Haag – Eindhoven – Heerlen – Aken ondersteunt. In het verlengde daarvan missen wij in de POVI een vermelding van de ontwikkelingen rondom station Kerkrade-West.
Ten aanzien van het verbeteren van de doorstroming op de rijkswegen worden alle rijkswegen in Limburg genoemd, met uitzondering van de A79. De weg vormt een belangrijke verbindingsroute in Zuid-Limburg.
In aansluiting op wat hiervoor ten aanzien van de Regiovisie is opgemerkt over het spreiden van de recreatieve druk, zien wij in het hoofdstuk Mobiliteit ook meer graag aandacht voor het belang van goede verbindingen tussen stedelijke en landelijke gebieden.

Energie

Wij constateren dat in de samenvatting van de Omgevingsvisie de volgende zin is opgenomen: "De opwekking van duurzame energie is verweven in dorpen en steden en vindt plaats in enkele grootschalige productielocaties in Limburg", terwijl dit in het thematische hoofdstuk niet als zodanig is benoemd. Dat roept bij ons de vraag op hoe de provincie staat in de discussie m.b.t. 'clustering' vs. 'versnippering' van grootschalige opwek van hernieuwbare energie.
Het thema 'warmte' is erg summier opgenomen. Het onderdeel 'restwarmte' en de Provinciale Warmtevisie worden niet genoemd.

Wij vragen u om in dit hoofdstuk ook aandacht te hebben voor de mogelijkheden van waterstof. Zie daarover het artikel 'Overtuigd van Waterstof' in De Limburger van zaterdag 26 september 2020 en de ontwikkelingen op dit gebied op enkele kilometers over de Duitse grens.

In aanvulling op de algemene opmerking over de integraliteit van de Omgevingsvisie, missen wij in het hoofdstuk Energie de link met het thema Circulaire Economie.